

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom i srijedom od 10:15, P15
amdg.ffrz.hr → nastava → FTI

Biblijska egzegeza:

Psalmi i

Mudrosne knjige

**Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a
Ljetni semestar ak. g. 2020./21.**

Niko Bilić SJ

amdg.ffrz.hr → nastava → FTI

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom i srijedom od 10:15, P15
amdg.ffrz.hr → nastava → FTI

Knjiga Sirahova

Odlomak na hebr. Sir 5,10–7,29; 11,34–14,11
u Cambridgeu

*Vrijedni unuk prevodi
djedovo djelo*

Pouka o vjeri

- **Origen preporučuje za katehezu**
 - Jeronim je ne prevodi, ali je koristi
 - u 4. stoljeću uvrštena u kanon
- **Zbirka**
 - forma: izreke, pouke, poučne pjesme, hvalospjevi, molitve
 - sadržaj: obični život, mudrost, strah Božji, Božja opstojnost
 - biblijska povijest
- **proslov 1,1-35; autobiografski osvrt 51,13-29**
 - potpis 51,30 (usp. Proslov 1,5): Ἰησοῦς
 - Isus, sin Sirahov (ben Sira 51,30);
moj djed Isus (Proslov 1,5)

Struktura

- ima precizno oblikovanih većih cjelina npr. c24
- Tri dijela knjige:
 - 1,1–23,27;
 - 24,1–42,14;
 - 42,15–51,30
- uvod: podrijetlo mudrosti (1,1-10)
- Mudrost + strah Božji
- ostvaren ideal mudraca (Sir 44-49)

Strah Božji

- ❑ Gdje počinje mudrost (ἀρχή) (Sir 1,14 usp. Izr 1,7)
- **Bojati se Gospodina (1,14)**
 - ❑ Što je strah Gospodnji u Sir 1,11s.18.27?
- **Radost (11)**
- **Dug život (12)**
- **Mir i zdravlje (18)**
- **Pouka, odgoj (παιδεία 27)**
 - ❑ ~ Tora (usp. Iz 24,12)

Primjenjena Tora

- Roditeljska pouka u dijalogu (usp. Izr):
- “Sine moj” od Sir 2,1 do 40,28
- “Djeco” (3,1) – od 3,1 do 47,20
- “Poslušaj, sine (moj)” (6,23; 16,24; 31,22)
 - Poziv u 6,18:
- Prigrli *pouku*
 - παιδεία (6,18)
 - Srce razmišlja
o *izrekama* (3,29)
 - παραβολή

Božja zapovijed

- Poštuj oca i majku u 3,3-16; 7,27s
 - Ljudski plodovi u 3,4-6
- blago (4)
- potomstvo (5)
- dug život (6) usp. Izl 20; Pnz 5
 - Teološki plodovi u 3,3.5s.8:
- Usp. Slušajte, djeco, da budete *spašeni* (3,1)
- Okajani grijesi (3); oprosteni (14), rastopljeni (15)
- Uslišanje (5)
- Posluh Bogu (6)
- Očev blagoslov (8)

Evandeoski zakoni?

- Malenost u 3,18-20
- Najveći neka bude najmanji (18; Lk 22,26)
- Tajna otkrivena malenima (19; Mt 11,25)
- Maleni štuju Boga (20)
 - Dječica – takvima pripada Kraljevstvo nebesko!

Konkretna ljubav

- Posebna briga u Sir 4,1-8.10
- Za siromahe (1-8)
- Siročad, udovice (10)
 - Razlozi 4,6.10:
- A) Siromahe Stvoritelj uslišava (6)
- B) Bog ljubi dobročinitelja (10)
 - Majčinska ljubav: Bog će te ljubiti više nego majka
 - Ljubitelj siromaha = *Sin Svevišnjega*
- Posebna ljubav prema bližnjemu u Sir 7,21:
- Ljubi roba kao sebe sama! (usp. Lev 19,18; 19,34)
 - Bližnji (Lev 19,18), stranac (34)... rob (Sir 7,21)

Biblijska povijest u Knjizi Sirahovoj

Sir 44,1-50,21

Pregled biblijske povijesti (1)

- Prapovijest u 44,16s:
- Henok (16)
- Noa (17)
 - Praoci 44,19.22:
- Abraham (19)
- Izak i Jakov (22)
 - Izbavitelji (45,1.6):
- Mojsije (45)
- Aron (6)
- Spašeni naraštaj (46,1.7):
- Jošua (1)
- Kaleb (7)
 - Kraljevski proroci (46,13; 47,1):
- Samuel (46,13)
- Natan (47,1)
 - Veliki kraljevi (47,2.13)
- David (2)
- Salomon (13)

Pregled biblijske povijesti (2)

- Podjela kraljevstva (47,23s)
- Roboam (23)
- Jeroboam (24)
 - Sjeverni proroci, učitelj i učenik (48,1.12)
- Ilija (1)
- Elizej (12)
 - Dobri kraljevi u Judi (48,17; 49,1)
- Ezekija (48,17)
- Jošija (49,1)
- Jeruzalemski prorok (48,22)
- Izaija (22)
 - Posljednji proroci u 49,7s
- Jeremija (7)
- Ezekiel (8)
 - Obnovitelji (49,11s.13)
- Zerubabel (11)
- Jošua (12)
- Nehemija (13)

Slavni muževi (usp. Sir 44,1)

- Staleži u Sir 44,3-6?
- Kraljevi (3)
- Mudraci (3s)
- Glazbenici (5)
- Bogataši (6)
- Henok (44,16)
- usp. Post 5,18-24
- *Svidio se* (16) =
- hodio s Bogom (Post 5,22.24)
- *Prenesen* (16) =
- Bog ga je uzeo (תִּקַּח *laqaḥ* Post 5,24)
- *Uzor obraćenja* (μετάνοια)

Noa

- *Savršen pravednik* (Sir 44,17)
= Post 6,9; 7,1
- **Pravedan, hodio s Bogom**
(Post 6,9)
- **“pravedan preda mnogom”**
(Post 7,1)
 - *Savez* (Sir 44,18) – trajanje?, sadržaj?
Usp. Post 9,11s.16
- *Vječan* (usp. Post 9,12.16)
- *Ne više opće opustošenje* (usp. Post 9,11)

Abraham

- *Otac mnoštva naroda* (Sir 44,19)
- = Post 17,4
- *Svevišnji* (Sir 44,20)
- El El-jon (Post 14,18s.22)
- *Savez* (Sir 44,20)
- *Sklopljen* (=Post 15,18)
- *učvršćen* (=Post 17) – obrezanje
- *Kušnja* (=Post 22)

- *Blagoslov, potomstvo, zemlja* (Sir 44,21)
- *Blagoslov* (Post 12,2s)
- *Potomstvo kao zvijezde* (Post 15,5; 22,17)
 - *Kao pijesak na obali* (Post 22,17)
- *Zemlja od Nila do Eufrata* (Post 15,18)

Jakov i Mojsije

- **Jakov *blagoslovljen***
(Sir 44,22)
- **Nakon noćne borbe**
(Post 32,30)
- **Kod povratka u domovinu** (Post 35,9)
- **Jakov = Post 25-50**

- **Mojsije *zaustavio znamenja***
(Sir 45,3)
- **10 “egipatskih zala”:**
Izl 7-12
- ***Zapovijedi za narod***
(Sir 45,3)
- **Izl 20, Pnz 5 – Lev**
- ***Licem u lice*** (Sir 45,5 = Br 33,11)
 - **Iz usta u usta** (Br 12,8)
 - **Bog ga je spoznao** (Pnz 34,10)
- ***Učitelj Zakona* – διδάσκω**
(Sir 45,5)
 - **Usp. *Za poučavanje***
(Tora) Izl 24,12

Jošua i Kaleb

- **Jošua – junak u boju (Sir 46,1)**
 - Od Izl 17
 - Nasljednik od Pnz 31
- **Zasluzio ime (Sir 46,1)**
 - Usp. Br 13,16 → Jošua
- **Uspostavio Izrael na baštini (46,1) = Jš**
- **Puci spoznali (Sir 46,6):**
- **bore se protiv Gospodina (6)**

- **i Kaleb (Sir 46,7)**
- **Protivnici pobune (usp. Br 14)**
 - Zemlja je dobra (14,7)
 - Ne bojte se! (Br 14,9)
- **Sačuvani (Sir 46,8)**

Samuel

- *Prorok Gospodnji* (Sir 46,13 usp. 1 Sam 3,20)
- נביא ליהוה (1 Sam 3,20)
- *Utemeljio kraljevstvo* (Sir 46,13)
 - “demokratski”:
“*Poslušaj glas naroda!*” (1 Sam 8,7)
- *Pomazao vladare* (Sir 46,13)
 - Šaula i Davida (1 Sam 10,1; 16,13)
- *Javlja se s drugoga svijeta* (Sir 46,20)
 - “Sutra ćeš biti sa mnom” (1 Sam 28,19)

David

- *Odabran* (Sir 47,2)
- “Taj je!” (1 Sam 16,12)
- *Ubio diva* (Sir 47,4) = 1 Sam 17,51
- *Prizvao Svevišnjega* (Sir 47,5):
- “Idem na te s imenom Božjim” (1 Sam 17,45)
- *Slava od deset tisuća* (Sir 47,6) = 1 Sam 18,7
- *Žrtvenik i glazba* (Sir 47,7) = 2 Sam 6, 1 Ljet 16
- *Grijesi oprošteni* (Sir 47,11) = 2 Sam 11s.24
 - Bat-Šeba, Urija Hetit; prebrojavanje vojske
- *Prijestol do vijeka* (Sir 47,11) = 2 Sam 7

